

Межевська Л.В.,
викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД РОБОТИ ОСІБ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ, У РАЗІ ВЧИНЕННЯ НИМИ КОРУПЦІЙНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Частиною 6 статті 72 Закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 року [1] зазначено, що відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків у разі вчинення ним корупційного правопорушення здійснюється відповідно до Закону України від 14 жовтня 2014 року «Про запобігання корупції» [2]. Поширення корупції є однією з основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України, а її викоренення – довгострокове завдання органів державної влади. Це, своєю чергою, негативно впливає на темпи економічного розвитку, умови ведення бізнесу та підприємницької діяльності, рівень інвестицій у різні сфери народного господарства. Корупція є соціальною «корозією», яка постійно роз'їдає державні структури, і при цьому держава постійно прагне знищити корупцію.

Нині проблема корупції в Україні досліджується багатьма вченими, здебільшого представниками науки адміністративного та трудового права. Слід звернути увагу на роботи М.І. Мельника, Є.В. Невмержицького, В.В. Лазарева та інших вчених, в яких з'ясовано питання щодо визначення сутності та заходів протидії проявам вчинення корупційних правопорушень. Більша частина досліджень проблем подолання корупції здійснювалася у контексті розуміння цього явища, виходячи зі змісту Закону України «Про запобігання корупції», Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, постанови Верховного Суду України «Про практику розгляду судами справ про корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією» [3] та інших нормативно-правових актів.

Закон України «Про запобігання корупції» визначає основні засади запобігання і протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданих внаслідок вчинення корупційних правопорушень збитків, шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави [4]. Згідно з ч. 5 ст. 65 зазначеного Закону встановлено, що державний службовець, як особа, яка виконує функції держави, у разі повідомлення їй про підозру у вчиненні нею злочину у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню

від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом. У разі складання стосовно державного службовця протоколу про адміністративне правопорушення, пов'язаного з корупцією, якщо інше не передбачено Конституцією і законами України, він може бути відсторонений від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу (установи, підприємства, організації), в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом. Якщо розуміти буквально, то відсторонення від виконання службових обов'язків, допускає перебування державного службовця на роботі? У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.

Згідно з результатами Судової практики Верховного Суду України, 17 січня 2005 року Голова Верховного Суду України В.Т. Малярєнко розглянув матеріали справи, за якими постановою судді Нікопольського міського суду Дніпропетровської області від 11 листопада 2002 року К. визнано винуватим у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого п. «г» ч. 3 ст. 5 Закону України «Про боротьбу з корупцією» з накладенням адміністративного стягнення у виді штрафу в розмірі 255 гривень. Але постанова судді підлягала скасуванню. К. визнано винуватим у тому, що він, працюючи на посаді старшого державного виконавця відділу державної виконавчої служби Марганецького міського управління юстиції Дніпропетровської області і виконуючи зведене виконавче переведення про стягнення боргів із А., при недостатності суми не розподілив суму боргу в рівних долях між усіма стягувачами однієї черги, а виніс постанову і стягнув усю суму боргу – 4059 грн. на користь матері своєї дружини – М., тобто при прийнятті в межах своєї компетенції рішення, спрямованого на одержання суми боргу за рішенням суду на користь М., надав їй незаконні переваги перед іншими стягувачами. Таким чином, згідно з положеннями п. «г» ч. 3 ст. 5 Закону України «Про боротьбу з корупцією» від 05.10.1995 р. відповідальність особи, уповноваженої на виконання функцій держави, за надання незаконних переваг фізичним чи юридичним особам під час підготовки чи прийняття рішень може настати лише в тому випадку, якщо вона дійсно надавала такі переваги [2].

Із матеріалів справи видно, що К. при проведенні виконавчих дій, надавши незаконну перевагу стягувачу М., не дотримався встановленого законом порядку розподілу суми боргу в рівних долях між усіма стягувачами. Сам же факт невиконання К. норм Закону України «Про виконавче провадження» [5], про що йдеться в постанові судді, не може бути підставою для визнання його винуватим у корупційному правопорушенні. Отже, в даній справі дії К. аж ніяким чином не пов'язані з тим, що він проводив конкурс чи тендер [6].

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, заносяться до Єдиного державного реєстру

осіб, які вчинили корупційні правопорушення, що формується та ведеться Міністерством юстиції України [7]. Згідно зі ст. 2 Положення «Про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили правопорушення», реєстр ведеться з метою: забезпечення єдиного обліку осіб, які вчинили корупційні правопорушення; забезпечення в установленому порядку проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування; аналізу відомостей про осіб, які вчинили корупційні правопорушення, з метою визначення сфер державної політики та посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, з найбільшими корупційними ризиками; недодержання законодавства про державну службу, про боротьбу з корупцією, порушення етики поведінки; вимога самого держслужбовця зняти з нього безпідставні, на його думку, звинувачення або підозру [7].

Безоплатний цілодобовий доступ до відомостей з Реєстру здійснюється через офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України шляхом пошуку та перегляду такої інформації про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення: 1) прізвище, ім'я, по батькові; 2) місце роботи, посада на час вчинення корупційного правопорушення; 3) склад корупційного правопорушення; 4) вид покарання (стягнення); 5) спосіб вчинення дисциплінарного проступку; 6) вид дисциплінарного стягнення. Розміщення інформації на веб-сайті здійснюється протягом трьох робочих днів з дня внесення відповідної інформації до Реєстру.

Бібліографічні посилання

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 року.
2. Про практику розгляду судами справ про корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією : постанова Верховного Суду України від 25.05.1998 р. № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-98/print1455467687435373>
3. Про виконавче провадження : Закон України від 21.04.1999 р. // ВВР України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.
4. Про відсутність правопорушення згідно з Законом України «Про боротьбу з корупцією» від 17 січня 2005 : постанова Верховного Суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/8FDB339ABF971B18C325701C0019CC8C?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=8FDB339ABF971B18C325701C0019CC8C&Count=500&>
5. Мін'юст оприлюднив реєстр із даними про 7 тис. корупціонерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/47493-minyust_oprilyudniv_reestr_iz_danimi_pro_7_tis_korupcioneriv.html
6. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 р. № 39/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 6. – Ст. 223.